

KURENDA

KURJI DIECEZJALNEJ WILEŃSKIEJ.

ROZPORZĄDZENIA STOLICY APOSTOLSKIEJ.

I. Najnowsze wyjaśnienia św. Kongregacji Obrzędów.

Kongregacja ta d. 16 czerwca 1922. *In Hildesien. Dubia varia*, ogłosiła (A. A. S. 1922, p. 468) cały szereg wyjaśnień, które tu z kolei podajemy:

I. Jeżeli patron główny nie ma swojej mszy i ewangelji, to mszę i ewangelję na uroczystość samą wybraną należy odmawiać przez całą oktawę.

II. Lecz lekcje II nokturnu można wybierać z komunалу według ogólnych praw.

III. We mszy Rogacyjnej podczas procesji, ilekroć msza konwentualna czytana była już odprawiona, komemoracje specjalne opuszcza się.

IV. Jeżeli rubryki pozwalają na odprawienie mszy żałobnej codziennej, a ciało nie zostało dotąd pochowane, to należy odprawić mszę egzekwjalną z jedną modlitwą.

V. Gdyby tej mszy egzekwjalnej nie odprawiono, to po pogrzebie nie można już jej odprawić.

VI. Dn. 3, 7 i 30, oraz po otrzymaniu wiadomości o śmierci, a także w rocznice w szerszym znaczeniu rozumiane można oprawić msze bez ograniczenia liczby, gdyby rubryki na nie pozwalały.

VII. Msza śpiewana w rocznice fundowane albo odprawiana raz w roku za członków stowarzyszenia może być odprawioną w dniu wybranym przez celebransa lub przez stowarzyszenia.

VIII. Msza o uroczystości miejscowej, przeniesionej na niedzielę, nie może być przez proboszcza aplikowaną za parafjan.

IX. Do tejże samej mszy o uroczystość rytu zdwojonego I klasy dodawać należy tylko te komemoracje, które należy mówić we mszy wotywniej uroczystej *pro re gravi et publica simul causa*.

X. W tejże samej mszy, rytu zdwojonego I lub II klasy, należy opuszczać Credo, jeżeli w niej niema komemoracji niedzieli lub takiego officjum, które wymaga symbolu.

XI. W teje samej mszy prefacja odprawia się ogólna, jeżeli msza nie ma właściwej i jeżeli we mszy nie dodaje się komemoracja dnia.

XII. Jeżeli pierwszy piątek w miesiącu wypadnie w dniu, w którym odmawia się officjum o uroczystości Chrystusa Pana, lub jej komemoracja albo wigilja albo dzień oktawalny, choćby oktawy prostej, to zamiast mszy o Sercu Jezusowem odprawia się msza o uroczystości lub o wigiliji lub o oktawie, chyba że wypadnie jednocześnie uroczystość rytu zdwojonego I klasy, lub dzień Zaduszny.

XIII. Do tej mszy dodawać należy te komemoracje, które przepisują zasady ogólnie, wskazane w nowych rubrykach mszalnych t. V, n. 3 i 4.

XIV. Jeżeli wspomniany piątek wypadnie w uroczystość rytu zdwojon. I klasy, która nie jest poświęcona Chrystusowi Panu, to do mszy tej dodają się pod jedno zakończenie modlitwy ze mszy o Najśw. Sercu Jezusowem, zgodnie z nowymi rubrykami t. V, n. 3 i 4 dla wotyw uroczystych.

XV. Jeżeli wspomniany piątek wypadnie w oktawie Zielonych Świątek, to we mszy z dnia, zamiast mszy o Najśw. Sercu Jezusowem odprawianej, jest tylko jedna modlitwa „ratione Commemorationis Missae de SSimo Corde Jesu, admissis tamen, si quae sint, collectis imperatis pro re gravi“.

XVI. Dekret św. Kongregacji Obrzędów z 29 kwietnia r. b. o ewangeljach, pod koniec mszy odczytywanych, wyjaśnia, jakie ewangelje są uważane za właściwe we mszach o Matce Bożej.

XVII. Dekret św. Kongregacji Obrzędów z 29 kwietnia r. b. wyjaśnia, jakie ewangelje uważane są za właściwe we mszach o św. Aniołach, św. Pawle Apostole, św. Szymonie i Tadeuszu, św. Marku i Łukaszu i św. Szczepanie.

XVIII. Ewangelja ze mszy oktawalnej św. Piotra i Pawła Apostołów, na dzień 3 i 4 lipca przepisanej, czyta się pierwszego dnia, w który wypada komemoracja oktawy, choćby officjum o teje oktawie miało być później jeszcze odmawiane.

Następnie też św. Kongregacja Obrzędów, d. 30 czerwca 1922, in *Aquen de cineribus benedictis imponendis extra Feriam IV Cinerum*, wyjaśniła, że można posypywać głowy wiernych popiołem w I niedzielę Wielkiego Postu, gdy wierni do kościoła w Środę Popielcową nie przychodzą „dummodo Feria IV Cinerum ritus benedictionis et impositionis cinerum expletus fuerit, iuxta Missale Romanum, et Dominica I Quadragesimae post expletam Missam aut extra Missam fiat impositio eorumdem cinerum“.

Wreszcie św. Kongregacja Obrzędów 4 sierpnia 1922, *Dubia*, rozwiązała dwie wątpliwości, a mianowicie, na pierwszą:

„Czy wolno jest wiernym, słuchającym mszy św., razem i jednocześnie odpowiadać, zamiast ministranta, celebransowi?“ odpowiedziała: *Quae per se licent, non semper expediunt ob inconvenientia quae facile oriuntur, sicut in casu, praesertim ob perturbationes, quas sacerdotes celebrantes et fideles adstantes experiri possunt cum detrimento sacrae actionis et rubricarum. Quapropter expedit, ut servetur praxis communis, uti in simili casu pluries responsum est“.*

Drugie pytanie było następane: „Czy zasługuje na pochwałę obyczaj, według którego wierni, słuchający mszy św., głosem podniesionym odczytują sekrety, kanon, a nawet same słowa konsekracji, które, z wyjątkiem niektórych tylko słów w kanonie, według rubryk cicho odpowiadane są przez samego kapłana?“ Opowiedź była taka: *Negative; neque permitti potest fidelibus adstantibus quod a Rubricis vetitum est sacerdotibus, qui Canonis verba secreto dicunt, ut sacris Mysteriis maior reverentia concilietur, et in ipsa Mysteria fidelium veneratio, modestia et devotio augeantur; ideoque mos enuntiatus, tanquam abusus, reprobandus est, et, sicubi introducitur est, omnino amoveatur“.*

Wyjaśnienia Komisji Papieskiej do tłumaczenia autentycznego Kodeksu prawa kanonicznego.

I. *De acquisitione domicilii* (c. 93).

Żona opuszczona niesłusznie przez męża, nie może mieć swego *domicilium*, dopóki sędzia nie udzieli jej *seperacji* czy to czasowej czy nieograniczonej.

II. *De obligationibus clericorum* (c. 130, 590).

Proboszczowie i wikariusze zakonnicy wolni są od egzaminu, o którym mówi kan. 130, § 1, jeżeli taki egzamin zdali przed swoimi przełożonymi (c. 590). Gdyby przełożeni zakonnicy zaniedbali tego uczynić, należy się zwrócić do Kongregacji Zakonników.

III. *De amissione officiorum ecclesiasticorum* (c. 188, 191)

Ordynariusz, zgodnie z kan. 189, § 2, po miesiącu ważnie przyjmuje rezygnację, chyba że rezygnujący przed akceptacją odwoła swoją rezygnację. Rezygnujący bowiem, zgodnie z kan. 191, § 1, może przed akceptacją odwołać rezygnację.

IV. *De parochis* (c. 460).

Kanon 46, § 2, stosuje się tylko do parafii już erygowanych i do tych, w których wielość proboszczów zaprowadzona została nie tylko zwyczajem, ale i prawnym statutem. Stosownie

do tego wyjaśnienia, prawo majątkowe i pierwszeństwo w duszpasterstwie ustają; lecz zastosowanie tego kanonu zależeć będzie od Kongregacji Koncyljum, do której w tej sprawie należy się zwracać.

V. *De vicariis substitutis et suppletibus quoad assistentiam matrimonii* (c. 465, §§ 4 et 5).

Wikariusz zastępca, o którym jest mowa w kan. 465, § 4, może po zatwierdzeniu przez Ordynariusza ważne i godnie być obecnym przy zawieraniu małżeństw, jeżeli żadne zastrzeżenie nie zostało uczynione. Lecz tego nie może czynić ów wikariusz przed zatwierdzeniem Ordynariusza, przeciwnie wikariusz zastępca, o którym mowa w kan. 465, § 5, może asystować przy zawieraniu małżeństw dopóty, dopóki Ordynariusz, po otrzymaniu wiadomości o zastępstwie, inaczej nie zarządzi.

VI. *De vicariis oeconomis quoad applicationem Missae pro populo* (c. 466, 473).

Wikariusz czasowy administrator, który podczas wakacyj kilkoma parafjami jednocześnie zarządza, do odprawienia jednej tylko mszy za parafjan jest obowiązany zgodnie z kan. 473, § 1, porównanym z kan. 463, § 2.

VII. *De transitu ad aliam religionem* (c. 634).

Zdanie kapituły co do przyjęcia zakonnika z innego zakonu do profesji wieczystej, według kan. 634, ma charakter decydujący.

VIII. *De collati baptismi adnotatione* (c. 777).

Co do dzieci nieprawych, o których mowa w kan. 777, § 2, to nazwiska rodziców tak winny być zapisywane, aby w żaden sposób ich nie zniesławiły; w poszczególnych wypadkach należy się zwracać do Kongregacji Koncyljum.

IX. *De irregularitatibus aliisve impedimentis* (c. 987).

Pod wyrazem filij, o których jest mowa w kan. 987, § 1, rozumieć należy tylko zstępnych w linii ojczyściej do pierwszego stopnia.

X. *De custodia ac cultu sanctissimae Eucharistiae* (c. 1274).

Kościół, w których, zgodnie z kan. 1274, § 1, bez pozwolenia Ordynariusza, może się odbywać wystawienie w monstracji w uroczystość Bożego Ciała i w jej oktawę podczas mszy i nieszporów, są te tylko, w których wolno jest przechowywać Najśw. Sakrament, przy zachowaniu zresztą kan. 1171.

XI. *De reductione onerum Missarum* (c. 1517 et 1551).

Ordynariusz, zgodnie z kan. 1517 i 1551, może dla braku dochodów dokonać redukcji mszy fundacyjnych, jeżeli to w akcie fundacji zastrzeżone było.

XII. *De foro competenti* (c. 1565).

Zgodnie z kan. 1565, § 1, strona może być pozwana przed Ordynariusza tej diecezji, w której umowa zawarta została lub wykonana być winna, chociażby w niej nie przebywała.

XII. *De sententia* (c. 1874 et 1894).

Zgodnie z kan. 1874, § 5, i kan. 1894, n. 3, wyrok jest nieważny, jeżeli go wydał trybunał kolegjalny, a podpisał tylko prezes i notariusz.

XIV. *De foro competenti in causis matrimonialibus* (c. 1964).

Żona opuszczona niesłusznie przez męża, zgodnie z kan. 1964, pozywa go przed sąd Ordynariusza domicilii viri. Gdy żona ma własne quasi — domicilium, chociaż domicilium męża akatolika jest inne, może, zgodnie z tymże kanonem, wezwać męża przed sąd Ordynariusza albo swego, albo męża.

XV. *De subiecto coactivae potestati obnoxio* (c. 2233).

Zgodnie z kan. 2233, § 2, za przełamanie prawa lub naku, który pod grozą cenzury ferendae sententiae miał być wypełniony, cenzura może być ogłoszona zaraz po sprawdzeniu winy, bez nowego napomnienia.

(„Wiad. Arch. Warsz.”).

8.
10.

Sacra Congregatio Rituum.

ADDITIONES FACIENDAE IN RITUALI ROMANO

TITULUS V.

CAPUT I.

DE SACRAMENTO EXTREMAE UNCTIONIS.

Post rubricam n. 20; sequens instructio addatur: *Quando pluribus simul infirmis hoc Sacramentum ministratur, Sacerdos singulis aegrotis crucem pie deosculandam porrigat, omnes preces quae unctiones praecedunt, plurali numero, semel recitet, unctiones cum respectivis formis super singulos aegrotos efficiat, omnes vero preces quae unctiones subsequuntur, plurali numero semel dicat.*

CAPUT II.

ORDO MINISTRANDI SACRAMENTUM EXTREMAE MORTIS.

N. 7 Mox dicat: „In nomine Patris„ etc., post verba „per invocationem“ addatur: „gloriosae et sanctae Dei Genitricis Virginis Mariae, eiusque inclyti Sponsi Ioseph, et omnium„ etc. (uti in Oratione tit. V, cap. 7. *Proficiscere*, etc.).

11.

CAPUT VI.

RITUS BENEDICTIONIS APOSTOLICAE IM ARCICULO
MORTIS.

Rubrica n. 7 compleatur per sequentem instructionem (depromptam ex appendice Breviarii Romani et ex Decreto S. R. C. die 8 martii 1879, n. 3483):

Si vero infirmus sit adeo morti proximus, ut neque confessionis generalis faciendae, neque praemissarum precum recitandarum suppetat tempus, statim Sacerdos Benedictionem ei impertatur, dicendo:

„Dóminus noster“, etc., ut supra.

Et si mors proxime urgeat dicat:

Ego, facultate mihi ab Apostólica Sede tribúta, indulgéntiam plenariam et remissionem omnium peccatorum tibi concèdo. In nomine „Patris † et Filii, et Spiritus Sancti. Amen“.

„Per sacrosancta“, etc., ut supra.

„Benedicat te“, etc., ut supra.

In casu vero necessitatis sufficit dicere:

„Ego facultate mihi ab Apostolica Sede tribúta, indulgéntiam plenariam et remissionem omnium peccatorum tibi concèdo, et benedico te. In nomine Patris † et Filii, et Spiritus Sancti Amen“.

Post n. 4 addatur.

N. 5. Quando huiusmodi Benedictio Apostolica pluribus simul infirmis impertitur, omnia dicantur semel ut supra, singularem tantum numero in pluralem immutato.

„N. 6. Postea dicit: v. Adiutorium“, etc.

CAPUT VII.

ORDO COMMENDATIONIS ANIMAE.

In Oratione „Proficiscere“, etc., post verba „Virginis Mariae“ addatur: „in nomine beáti Ioseph, incltyti eiusdem Virginis Sponsi“.

In Oratione „Commèdo te“, etc., post verba „te complexus astringat“ addatur: „Sanctus Ioseph, moriéntium Patronus dulcissimus, in magnam spem te érigat“.

Post Orationem „Clementissima Virgo“, etc., addatur sequens:

Oratio.

„Ad te confúgio, Sancte Ioseph, Patrone moriéntium, tibi „que, in cuius beáto tránsitu vigiles adstiterunt Iesus et Maria, „per hoc utrúmque carissimum pignus, ánimam huius fámulí „(vel fáamulae) N. in extrémó agone laborántem enixe com- „mèndo, ut ab insidiis diáboli, et a morte perpétua, te prote-

„gènte, liberètur, et ad gáudia aetèrna pervenire mareàtur. Per
„Christum Dominum nostrum“.

„R. Amen“.

CAPUT VIII.

IN EXPIRATIONE.

Post verba „hora mortis sùscipe“ addatur: „Sancte Ioseph-
„ora pro me. Sancte Ioseph, cum beàta Virgine Sponsa tua
„àperi mihi divinae misericordiae sinum.

„Iesu, Maria, Ioseph, vobis cor et ànimam meam dono.

„Iesu, Maria, Ioseph, adstate mihi in extrèmo agone.

„Iesu, Maria, Ioseph, in pace vobiscum dormiam et re-
quiescam“.

ROMANA.

Has variationes, sive Instructiones et Orationes titulo V.
Ritualis Romani, opportune ac respectivis in libris addendas,
a Sacra Rituum Congregatione proposita, Sanctissimus Dominus
Noster Pius Papa XI, referente infrascripto Cardinali eiusdem
Sacri Consilii Praefecto, suprema auctoritate Sua approbavit, et
in futuris editionibus eiusdem Ritualis inseri iussit.

Die 9 augusti 1922.

† A. CARD. VICO, Ep. Portuen. et S. Rufinae,

S. R. C. Praefectus.

L. † S.

Alexander Verde, *Secretarius*.

DUBIUM.

Circa Missas De Requie In Translatione Cadaveris olim
humati.

Expostulatum est a Sacrorum Rituum Congregatione:

„Utrum Missa de Requie, quae celebratur in translatione
cadaveris iam humati in definitivam sepulturam gaudeat pri-
vilegiis Missae exsequialis ut in die obitus seu depositionis, qu-
amvis, exequiale funus peractum fuerit occasione praecedentis
sepulturae.

Sacra porro Rituum Congregatio, audito specialis Commis-
sionis suffragio, respondendum censuit: Negative, sed ad casum
propositum eadem Sacra Congregatio extendit privilegia conten-
ta in novis Rubricis Missalis, tit. III, de Missis defunctorum, n. 6.

Atque ita rescripsit, declaravit et indulisit. Die 16 iunii 1922.

† A. Card. Vico, Ep. Portuen. et S. Rufinae, S. R. C. Praefectus.

L. † S.

Alexander Verde, *Secretarius*.

8.
10.

11.

De Missis infra Octavam privilegiatam III ordinis

Expostulatum est a Sacra Rituum Congregatione: „Utrum infra Octavam privilegiatam tertii ordinis, uti est, Romae, Octava Ss. Petri et Pauli Apostolorum, occurrente festo ritus semiduplici, dici possint Missae de ipsa Octava; an prohibeantur per novas Missalis Rubricas; tit. IV, n. 52“

Et Sacra eadem Rituum Congregatio, audito specialis Commissionionis voto, omnibus perpensis, respondendum censuit:

„Affirmative ad primam partem, negative ad secundam; et Rubrica intelligenda est de Officilis ab ipsa Octava extraneis.“

Atque ita rescripsit et declaravit. Die 8 iulii 1922.

† A. Card. Vico, Ep. Portuen. et S. Rufinae,

S. R. E. Praefectus.

L. † S.

Alexander Verde, Secretarius.

De non appendis templis tabulis cum nominibus defunctorum ibidem non sepultorum.

Sacrae Rituum Congregationi pro opportuna declaratione sequens dubium expositum fuit; nimirum:

„Utrum in ecclesiis earumque cryptis divino cultui destinatis apponere liceat tabulas cum inscriptionibus et nominibus fidelium defunctorum quorum corpora inibi tumulata non sunt nec tumulari possunt iuxta canonem 1205 § 2 Cod. I. C.“

Et sacra Rituum Congregatio, omnibus accurate perpensis, proposito dubio respondendum censuit:

„Non dicere, iuxta alias resolutiones et ad tramitem decreti S. R. C. n. 733 et can. 1450 § 1 Cod. I. C.“

Atque ita rescripsit et servari mandavit. Die 20 octobris 1922.

† A. Card. Vico, Ep. Portuen. et S. Rufinae,

S. R. C. Praefectus.

Alexander Verde, Secretarius.

Pontificiae Universitati Gregoriana de urbe facultas conceditur philosophiae vel sacrae theologiae „magistros aggregatos“ renuntiandi

D E C R E T U M

Pontificia Universitas Gregoriana Collegii Romani Societatis Iesu, abhinc tribus annis, Sacra hac Congregatione probante, biennales altiorum studiorum cursus instituit, ut ii, qui ordinarium philosophiae sive theologiae curriculum essent emensi et laurea doctorali donati, in alterutra vel utraque disciplina perfectiores evaderent...

In plenario conventu, habito die XXI aprilis anno vertente, Eminentissimi Patres non modo rem vehementer probarunt, sed etiam censuerunt ut Universitati Gregoriana potestas fieret delectos auditores suos vel philosophiae vel theologiae Magistros aggregatos renuntiandi his condicionibus:

I) si auditores iam doctoris lauream esse adepti;

II) si in ipsa Universitate Gregoriana Collegii Romani biennium integrum Magisterii scholam frequentassent, scholaeque exercitationibus interfuissent;

III. si aptis experimentis, id est periculis verbo factis et descriptione ad scientiae rationes exacta, idoneos se ad docendum probavissent...

Qui vero hunc Magisterii titulum consecuti sint, eos Sacra Congregatio valde commendatos vult locorum Ordinariis, utpote maxime aptos ad philosophiam theologiamve vel aliquam earum disciplinarum partem tradendam cum in Seminariis tum in Universitatibus aliisque clericorum Collegiis, quibus facta facultas sit academicos gradus conferendi.

Datum Romae ex Secretaria Sacrae Congregationis Seminarialis et studiorum Universitatibus praepostae, die XXIII, mense iunio, in festo Ssmi Cordis Iesu, anno MCMXXII.

Do tekstu „Pacierza“, przesłanego Najprzew. XX. wkradły się niektóre błędy. I tak:

- 1) W Składzie Apostolskim powinno być: *zstąpił* do piekieł,
- 2) w ustępie do przykazań Bożych pomiędzy wyrazem: Egipskiej a wyrazami: z domu niewoli — dać trzeba, przecinek,
- 3) II przykazanie Boże ma brzmieć: Nie będziesz brał imienia Pana Boga *swego* naderemno,

8.

10.

11.

- 4) Przy Akcie Wiary w wierszu drugim pomiędzy wyrazem: jedyny a wyrazem: prawdziwy — stać powinien przecinek,
- 5) 13. Ofiarowanie — w wierszu pierwszym ma być: myśli, słowa, sprawy *swoje*,
- 6) przy Pobożnych westchnieniach pomiędzy wyrazami: na początku a wyrazami: i teraz i zawsze — powinien stać przecinek,
- 7) przy Pobożnych westchnieniach po Chwała Ojcu i t. d. opuszczono westchnienie: O Marjo, bez zmazy poczęta, módl się za nami, którzy się do Ciebie uciekamy.

(—) E. Kard Dalbor.

JERZY MATULEWICZ

z Bożej i Stolicy Apostolskiej łaski Biskup Wileński

Wszystkim Wiernym diecezji Naszej

Pozdrowienie w Panu i błogosławieństwo Pasterskie.

Najdrożsi w Chrystusie!

Mineła straszna i okrutna wojna, zamilkły działa, ludzie wzięli się żwawo do pracy nad odbudowaniem tego, co zostało zniszczone. W mieście urzędnik i robotnik, a na wsi rolnik walczą o lepszą dolę dla siebie. I zdaje się, iż życie wraca do normalnego stanu. Spostrzegamy jednak, że wojna zadała nam nie same tylko klęski materialne, lecz i moralne ciosy, z których należy się leczyć energicznie i niezwłocznie. Do takich plag, zrodzonych wojną, należy jedna, bodaj najstraszniejsza, prawdziwie „sroga i zła rana”—pijaństwo, z potworną szybkością szerzące się w miastach i wioskach naszych. Czyż można wobec tego spodziewać się polepszenia dobrobytu? Wszak pijaństwo jest pierwszą przyczyną ruiny majątkowej. Ono strąca kraje i narody całe do przepaści nędzy i zwyrodnienia, a kwitnące wsie i miasta doprowadza do ubóstwa. To też Mędrzec Pański woła: „Komu biada? komu swary? komu doły? komu bez przyczyny rany? izali nie tym, którzy zasiadają na winie, a bawią się kubków wytrząsaniem“ (Prov. XXIII, 29, 30)? Stwierdzają, że średnia parafia wypija rocznie nie mniej, jak za 800 milionów marek! Ileżby to się zaoszczędziło pieniędzy w całej diecezji?

Za taką sumę możnaby wiele wspaniałych świątyń zbudować, a ileżby się dało szkół utrzymać, ile ochron dla sierot, ile szpitali dla chorych i kalek, a ile narzędzi rolniczych zakupić dla polepszenia uprawy ziemi, ile by się zrobiło dla podniesienia przemysłu i rzemioł?... I to tylko za pieniądze, które się

1926-27 r. Wsk. 411 mm; podług 827 mm

przepija w ciągu roku jednego! A plaga ta zatacza u nas coraz szersze koła, zatapiając w swych potwornych wylewach rozmaite stany i zawody: rozmaite warstwy i powołania, nie szczędzi płci i wieku: tej pladze w wielu parafjach ulegają młodzieńcy a nawet dzieci, niewiasty i dziewice, nie pomne na sromotę i hańbę... Pijak nieraz mówi: „Ja piję za swoje pieniądze, moja to praca; moja wódka i co komu do tego?” A czyż tak jest w rzeczywistości? Jeśli on jest ojcem rodziny, przepija nie tylko swoje pieniądze, ale grosz, należący do żony i dzieci, wyrządzając im ciężką krzywdę. A jeśli pijak i nie ma rodziny, to czyż praca jego do niego tylko należy? Jak mrówki wspólną pracą wznoszą swoje mrowisko, a pszczołki napełniają ule, tak też i ludzie tylko wspólną pracą potrafią zapewnić sobie dobrobyt i bogactwo. Praca więc każdej jednostki nie tylko do niej samej należy, lecz i do współparafjan, współobywateli. Marnując owoce swej pracy, wyrządzamy nie tylko sobie krzywdę, ale i swoim bliźnim.

Pijaństwo doprowadza do utraty zdrowia i skrócenia życia: Lekarze wykazują, że na 100 chorych w szpitalach — 70 jest pijaków, a ze 100 chorych beznadziejnie — odzyskuje zdrowie 29 wstrzemięźliwych, a tylko 3 pijaków. Zostało stwierdzone, że szkodliwe dla zdrowia skutki tego nałogu przechodzą do trzeciego, a nawet do czwartego pokolenia, przeklinającego swoich nałogowych rodziców i dziadków, którzy się przyczynili do zwyrodnienia dzieci i wnuków.

Pijaństwo jest źródłem najrozmaitszych grzechów i zbrodni: Gdzież biorą początek owe ohydne czyny rozpusty, które dziś tak się rozmnożyły, jeśli nie w pijaństwie? Kiedy mąż i ojciec w sposób barbarzyński katuje swoją żonę i dzieci, jeśli nie będąc pijanym? A czyż nie przy wódce bywał on zachęcany do składania fałszywej przysięgi na sądzie? A zbrodniarz, co nastaje na życie i mienie swego brata, czyż nie w wódce czerpie swoją odwagę do popełnienia zabójstwa i grabieży? Przejdźcie więzienia, a przekonacie się, że większą część zbrodniarzy zrodziło pijaństwo. Jeżeli dziś narzekamy na złe czasy i zwiększającą się nieuczciwość, na nędzę i drożyznę, na zwyrodnienie młodzieży i upadek wiary, to przyczyny tego smutnego stanu należy szukać w rozmnożeniu się pijaństwa. Jeżeli tedy chcemy, by wróciła dawna obyczajność, jeśli pragniemy dobra doczesnego i szczęścia swojej duszy, walczmy z pijaństwem.

Jeszcze nie tak dawno, po wiekopomnych odezwach pasterskich wielkiego poprzednika Naszego Biskupa Adama Krasinśkiego rodziny całe, wieś i parafje przed ołtarzami wyrzekały się trunków i zaprzysięgały Bogu trzeźwość na całe życie. A teraz? „Jako pośniedziało złoto, zmieniła się barwa najlepsza, rozmiotano kamienie świątyni na rogach ulic „(Treny 4, 1) żałośnie trzeba zawołać z prorokiem Jeremjaszem, a przyczyną tego

8.
10.

11.

stanu — pijaństwo. Niema uczyty biesiadnej, niema uroczystości rodzinnej — chrztu lub wesela, aby nie wydano ostatka zapracowanego grosza na napoje, a nawet bolesne obchody pogrzebowe bezceści orgja pijacka.

Gdy więc ta brudna fala opilstwa zalewa nasze miasta i wioski, wołam do was z tymże prorokiem: „Wstań, chwał w nocy na początku straży, wylej jako wodę serce twe przed obliczem Pańskim; podnieś ku niemu ręce twoje dla dusz dziełek twych“ (Treny 2, 19). Proście Boga, aby sam prawicą swą wszechmocną powściągnął tę plagę. Wołam do was słowy Pisma św.: „opamiętajcie się, którzy czynicie nieprawość,“ słowami Zbawiciela zaklinam was: „Miejcie się na pieczy, aby nie były obciążone serca wasze... opilstwem, aby na was z trzaskiem nie przyszedł dzień sądu Bożego“ (Łuk. 21, 34). Słowami Apostoła narodów w tym czasie adwentowym wzywam: „Jest godzina, abyśmy już ze snu powstali... Odrzućmy tedy uczynki ciemności... Jako we dnie uczciwie chodźmy: nie w biesiadach i pijaństwach... ale obleczcie się w Pana Jezusa Chrystusa“ (Rzym. 14. 11-14). Za przykładem przodków waszych wyrzeknijcie się pijaństwa, zakładajcie przy pomocy pasterzy waszych parafjalnych związki i towarzystwa trzeźwości, unikajcie złych towarzystw i wszelkiej okazji do pijaństwa, strzeżcie przed temi pokusami dzieci swoje, a Bóg miłosierny łaskawem swem okiem wejrzy na chętne serca wasze, głosu waszego usłucha i błogosławić wam będzie i dopomoże wam w tej walce szlachetnej, którą, nie wątpimy, prowadzić będziecie z pijaństwem, tym wrogiem waszej i ziemskiej i niebieskiej ojczyzny. Najświętsza Panna wesprze was swem potężnem orędownictwem i przyczyni się do zwycięstwa. +)

Zyczymy tego z całego serca i udzielamy wam wszystkim Naszego pasterskiego błogosławieństwa.

(—) Jerzy, Biskup Wileński.

Wilno, dnia 23 listopada 1922 r.

List powyższy należy ogłosić z ambon.

BRAC'TWO TRZEŻWOŚCI.

P. Chcecież uczynić postanowienie przed Panem Bogiem, iż będziecie się wstrzymywać zupełnie od picia wódki, araku, rumu, spiritusu i t. p., a w używaniu innych trunków upajających mierność zachować?

O. Chcemy.

P. Nie będziecie chodzić do karczem i szynkownych domów chyba tylko w razie koniecznej potrzeby?

O. Nie.

Teraz mówcie za mną:

+) ani piyawca... kwól B. wie por. (I Kor. 12, 10) . . .

Postanowienie.

W imię Ojca i Syna i Ducha Św. Amen. Ja przed Bogiem Najśw. Maryą Panną i przed św. Aniołem Stróżem moim i kościołem Bożym, postanawiam: Za pomocą Bożą wstrzymywać się całkowicie przez całe życie moje od picia wódki, araku, rumu, spirytusu, likierów, to jest od wszystkich palonych trunków i od wszystkiego, cokolwiek z nich wyrabiane bywa, a w używaniu innych napojów mierność zachowywać i do takiej trzeźwości według mojej możności bliźnich moich zachęcać. Gdybym zaś kiedykolwiek to rozważnie uczynione zbowienne postanowienie lekkomyślnie przestąpił, natenczas okryłbym się hańbą przed ludźmi i na wyrzucenie z Bractwa zasłużył.

Niechże was Bóg błogosławi i łaską swoją umocni, abyście dotrzymali przyrzeczenia waszego w imię Ojca † i † Syna i † Ducha św. Amen.

III. Wyjątek z ustaw Bractwa Trzeźwości.

1. Każdy Członek Bractwa obowiązuje się na całe swe życie:

a) Wstrzymywać się całkiem od wszelakich palących napojów, jakoto: od gorzałki (wódki), araku, rumu, spirytusu, likierów i od wszystkiego co się z nich robi do picia.

b) Zobowiązuje się: wina, piwa, miodu i tym podobnych warzonych napojów, tylko miernie używać.

c) W duchu chrześcijańskiej miłości i roztropności, ze wszystkich sił o to się starać, aby też innych, przyjaciół, krewnych, znajomych, Bractwu pozyskiwać tudzież się starać o nawrócenie pijaków.

2. Przynajmniej każdej niedzieli i święta, ma każdy odmówić modlitwę Św. Bernarda do Najśw. Maryi Panny „Pamiętaj”; a 3 Zdrowaś Marya kto czytać nie umiał: a to dla odnowienia pamięci na obowiązki brackie i dla uproszenia sobie i innym współbraciom przemożnej przyczyny Najśw. Panny Maryi.

3. Przełożonym Bractwa powinien każdy członek uszanowanie, a w sprawach dotyczących się Stowarzyszenia posłuszeństwo okazywać.

4. W święto patronalne Najśw. Panny Gromnicznej odbędzie się coroczne odnowienie postanowienia trzeźwości, jakoteż w następujące święta: Zwiastowania, Nawiedzenia (lub w następującą niedzielę), Narodzenia i Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Panny Maryi, w które wszyscy swe postanowienia, (jako tu na początku stoi) nabożnie odmówić mogą. To

8.
10.

11.

ponawianie nie wkłada żadnego nowego obowiązku, lecz też chociażby zaniedbane było nikogo nie uwalnia od raz na zawsze przyjętego

5. Dzień 3 lutego jest rocznicą wszystkich zmarłych Członków Bractwa, którzy swego postanowienia aż do końca życia wiernie dotrzymali. Imiona ich mają się w tym dniu odczytać, a Msza św. z innemi modłami za ich wieczny odpoczynek ofiarować się będzie.

6. Gdyby kto przeciw swemu postanowieniu wykroczył, ma być od przełożonego upomniony, a gdyby się nie poprawił, z Bractwa wydalony; poczem nie ma żadnego udziału w duchowych łaskach Bractwu nadanych.

7. Te ustawy Bractwa nie obowiązują same z siebie pod żadnym grzechem, ponieważ postanowienie zachowania trzeźwości nie jest ślubem. Przez ślub bowiem obowiązuje się człowiek w sumieniu pełnić jaką rzecz tak, że popełnia grzech, niedopełniwszy tego z własnej winy; postanowienie zaś nie pociąga za sobą zobowiązania i nie krępuje sumienia tego, który je uczynił. Ale na hańbę przed ludźmi i na wyrzucenie z Bractwa zasługuje zaiste taki któryby to rozważnie uczynione zbawienne postanowienie lekkomyślnie miał przestąpić.

IV. Odpusty nadane Bractwu Trzeźwości.

Od Jego Świętobliwości Piusa IX., które też za dusze zmarłych ofiarowane być mogą.

I. Odpusty zupełne.

- a) W dzień przyjęcia do Bractwa Trzeźwości *
- b) W święto tytularne Bractwa (2 Lutego*).
- c) W godzinę śmierci, gdy umiarający święte ostatnie Sakramenta godnie przyjąwszy, Najświętszych Imion Jezusa i Maryi przynajmniej sercem wzywał.

II. Odpusty cząstkowe.

1. Odpustu lat 7: tyleż kwadragen (t. j. 7. razy po 40 dni) w następujące cztery uroczystości: Zwiastowania, Nawiedzenia (lub następną Niedzielę) Narodzenia, Niepokalanego Poczęcia N. Panny Maryi*).
2. Odpustu dni 60 za każdy dobry uczynek.
3. Odpustu dni 20 dla tych, którzyby pijaństwu oddanych nawrócili i Bractwu stale pozyskali.
4. Oprócz tego dostępują każdym razem, za każde odmówienie modlitwy Św. Bernarda: „Pamiętaj“ 300 dni odpustu.

Ktoby tę modlitwę codziennie przez cały miesiąc odmawiał, dostępuje raz na miesiąc zupełnego odpustu*) (Pius IX. 11 Grudnia 1846)

III. Wszystkie Msze święte w miejscowym kościele Bractwa za dusze zmarłych Braci odprawiane, mają tenże sam skutek, jak gdyby u ołtarza uprzywilejowanego odprawiane były.

UWAGA: Do dostąpienia odpustów, które gwiazdeczką oznaczone, potrzeba ŚŚ. Sakramenta Spowiedzi i Komunii godnie przyjąć, kościół bracki miejscowy odwiedzić i tamże na intencję Ojca Świętego zmówić 5 Ojciec nasz i 5 Zdrowaś Marya.

• **Wyciąg z ustawy dn. 27 stycznia 1922 roku o ograniczeniach w sprzedaży i spożyciu napojów alkoholowych.**

Art. 4. Gminy wiejskie i miejskie władne są w obrębie swych granic uchwalić całkowity zakaz sprzedaży napojów alkoholowych. Uchwała taka winna zapaść w drodze głosowania powszechnego zwykłą większością głosów. Głosowanie zarządza zarząd gminy bądź z własnej inicjatywy, bądź na żądanie piśmienne przynajmniej jednej dziesiątej części mieszkańców gminy, którzy ukończyli lat 21. Zarząd komunalny zarządza głosowanie najdalej w ciągu czterech tygodni od daty przedstawionego żądania. Głosowanie odbywa się w dniu świątecznym. Sposób głosowania określają przepisy wykonawcze. Rewizja powziętej uchwały może nastąpić nie wcześniej, niż po upływie lat trzech od wejścia w życie zakazu. Gdy większość dwóch trzecich ogólnej ilości gmin wchodzących w obręb powiatu, a obejmujących nie mniej niż połowę ogółu ludności powiatu, uchwali całkowity zakaz sprzedaży napojów alkoholowych, powiatowa władza komunalna winna zakaz ten rozszerzyć na cały powiat. Uchwalony przez gminę, zarówno jak zarządzony przez władzę powiatową zakaz sprzedaży lub wyszynku napojów alkoholowych, winien być ogłoszony publicznie w sposób przyjęty w danej miejscowości oraz udzielony w odpisie właściwej władzy akcyzowej i politycznej przynajmniej na dwa miesiące przed nastąpieniem tego roku kalendarzowego, z którego początkiem zakaz ma obowiązywać.

§ 5. Liczbę miejsc w detalicznej sprzedaży lub wyszynku napojów alkoholowych ogranicza się od jednego na 2500 mieszkańców, przyczem najwyżej połowa z nich może być przeznaczona do wyszynku.

§ 6. Miejsca sprzedaży nie mogą się mieścić w promieniu krótszym od 50 metrów od budynków, w których znajdują się warsztaty fabryczne liczące wyżej 50 robotników, oraz krótszym od 100 metrów od zewnętrznych granic budynków, w którym mieszczą się kościoły, domy modlitwy wyznań w Państwie uzna-

8.
10.

11.

nych, szkoły, sądy, więzienia, dworce i stacje kolejowe, przystanki statków parowych, koszary oraz zakłady zatrudniające więcej niż 100 robotników. Odległość 100 metrów dotyczy miast, na wsi zaś odległość ta wynosić powinna metrów 300.

§ 7. Bezwzględnie zakazana jest sprzedaż lub podawanie napojów, zawierających jakiegokolwiek ilości alkoholu, osobom nieletnim do skończonego 21 roku, dalej uczniom szkół niższych i średnich bez względu na wiek, innym zaś konsumentom na kredyt pod zastaw jakichkolwiek przedmiotów lub za wykonaną pracę. Na podstawie ograniczeń, przewidzianych w art. 1 i 2 zakazuje się sprzedaży i podawania oraz spożywania napojów alkoholowych: w niedziele i święta, obchodzone w urzędach państwowych, przyczem ograniczenia w tym wypadku wchodzi w życie od godziny 3 dnia przedświątecznego i trwają do godziny 10 rano dnia poświęconego.

KURJA DJECEZJALNA WILEŃSKA

Sekretariat Generalny
do Spraw Społecznych

Do Przewielebnych Księży Dziekanów i Proboszczów Diecezji Wileńskiej.

W numerze piątym Kurendy Kurji Diecezjalnej Wileńskiej zwróciłem się do przewielebnych księży Dziekanów i Proboszczów z prośbą o nadesłanie sprawozdań z akcji społecznej w poszczególnej parafii lub dekanacie. Od wielu kapłanów otrzymałem już owe sprawozdania, wypełnione z niezwykłą starannością. Ponieważ znaczna jednak ilość kapłanów tego nie uczyniła, powtórnie więc proszę o nadesłanie odpowiedzi na umieszczony we wspomnianym numerze kurendy kwestionariusz, gdyż od otrzymania owych sprawozdań zależy termin zwołania zjazdu szerszego grona kapłanów dla naradzenia się nad sprawami społecznymi w diecezji naszej.

Ks. Ig. Olszański,
Sekretarz generalny.

Wilno, 16. XI. 1922 r.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.
Sekcja nauki i Szkół wyższych, pismem z daty Warszawa, dnia 11 kwietnia 1922 r. Nr. 3827 IV/V wydało następującą odezwę do Kurji.

Przystępując do sporządzenia dokładnego spisu istniejących na terenie państwa polskiego księgozbiorów, w celu zobrazowania całokształtu posiadanych przez nas w tym zakresie zasobów,

Wydział Bibliotek Państwowych przy Ministerstwie W. R. i O. P. pragnąłby między innymi mieć dane możliwie dokładne o znajdujących się pod zarządem lub opieką Władz kościelnych, księgozbiorach i archiwach, tak czynnych, jak i nieczynnych, jako to: katedralnych, kapitulnych, konsystorskich, seminaryjnych, klasztornych i parafjalnych.

W myśl powyższego, idąc za wskazówką udzieloną mu przez Departament Wyznań pismem p. I, 1737 z dn. 13 marca b. r., Wydział Bibliotek Państw. uprasza niniejszem Kurję Biskupią o łaskawę podanie potrzebnych informacji, dotyczących Bibliotek, obecnie czynnych lub przechowywanych jedynie na obszarze podległej zarządowi Kurji Djecezji.

Na razie chodzi Wydziałowi jedynie o krótkie informacje zawierające: nazwę miejscowości, nazwę instytucji kościelnej, do której biblioteka należy, przybliżoną ilość tomów i nazwisko osoby, której pieczy dany księgozbiór jest powierzony.

O bliższe szczegóły Wydział by się ubiegał jedynie w tym wypadku, gdyby już wszedł na drogę praktycznego urzeczystwienia projektu ułożenia i ogłoszenia drukiem odpowiedniego wydanictwa.

Za Ministra: Naczelnik Wydziału Nauki

Podając powyższe pismo do wiadomości, wzywamy P. T. Rządców kościołów parafjalnych i klasztorów, przy których są księgozbiory, aby żądane informacje Ministerstwu W. R. i O. P. za pośrednictwem Kurji w najbliższym czasie dostarczyli.

W Sprawie podatków.

Nowogródzki Urząd Wojewódzki d. 5 sierpnia r. b. Nr. 1214 pisze do Kurji: „Niektórzy z księży w powiatach Lidzkim, Słonimskim, i Wołożyńskim, odmawiają opłacania podatków gminnych za należące do kościołów grunta i nieruchomości. Ponieważ żadna ustawa tych majątków od opodatkowania nie zwalnia przeto U. W. uprasza o wydanie zarządzenia, by księża opłacali podatki gminne za grunta kościelne.

Przytem podaje się do wiadomości, że na mocy art. 8 i 11 Rozp. K. G. Z. w sprawie skarbowości gmin wiejskich (Dz. Urz. Z. C. Z. W. z 1919 r. poz. 435) nie podlegają opodatkowaniu świątynie wszystkich wyznań nieruchomości zajęte wyłącznie dla celów religijnych, dobroczynnych, oświatowych i t. p. i nie przynoszące przytem dochodu, to znaczy oddane tym instytucjom bezpłatnie, oraz nieużytki różnego rodzaju.“

(podpis)

Naczelnik Wydziału Samorządowego.

8.
10.

11.

„Wiadomości Djecezjalne Podlaskie“ (Czerwiec—Lipiec 1922 r. Nr. 6—7) komunikują następujące wyjaśnienie urzędowe:

„Podaje się do wiadomości Wielebnego Duchowieństwa okólnik 219 P. Wojewody Lubelskiego do wszystkich PP. Przewodniczących Wydziałów Powiatowych Województwa Lubelskiego w przedmiocie uiszczania podatków i składek gminnych przez duchowieństwo rzym.-katolickie L. 2715-III.

Na skutek udzielonego mi wyjaśnienia przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych komunikuję Panom co następuje: Sprawa traktowania duchowieństwa rzym.-katolickiego pod względem podatkowo prawnym, przedstawiona w okólniku Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (№ 559 z dn. 18 sierpnia 1919 r. poz. 681), wymaga z uwagi na swe zasadnicze znaczenie ponownego rozpatrzenia i uzgodnienia ze Stanowiskiem Ministerstwa W. R. i O. P.

Po uzgodnieniu opinii zainteresowanych czynników udzielone zostaną Panom odpowiednie wskazówki w sprawie pociągania duchowieństwa rzym.-katolickiego do uiszczania samoistnych podatków i składek komunalnych.

W związku z powyższem w obecnym stanie rzeczy pomimo, że w myśl art. 12 Dekretu o utworzeniu Rad Gminnych (Dz. Pr. Nr. 18 z r. 1918 poz. 481) duchowieństwu przyznane zostało prawo udziału w Zgromadzeniach Gminnych, *należy się wstrzymać z pociąganiem duchowieństwa do uiszczenia podatków i składek gminnych*“.

Ponieważ rozporządzenie Wojewody Lubelskiego opiera się na wyjaśnieniu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, powinno być jednakowo miarodajne dla wszystkich dzielnic Rzeczypospolitej.

Kurja prosi W.W. Księży, aby, przesyłając pieniądze przekazem, oznaczali na nim cel, który się załącza pieniądze.

Zjazd JJ. EE. XX. Biskupów w Krakowie z dn. 3 czerwca r. b. w sprawie Sodalicyj Marjańskich, przedewszystkiem młodzieży szkolnej, uchwalił między innymi:

„1. Ordynariusze zwrócą uwagę kapłanów, nauczających religii w szkołach średnich, że w ich rękach spoczywa olbrzymie zadanie wytworzenia katolickiej inteligencji, jednym zaś ze środków do tego prowadzących jest zakładanie w klasach wyższych sodalicyj marjańskich młodzieży, zarówno dla chłopców jak dla dziewcząt.

„2. Ordynariusze zobowiążą wszystkich Księży Prefektów do utworzenia sodalicyj w szkołach, w których nauczają XX.

Prefekci obowiązani są co rok zdawać Ordynarjuszowi swemu sprawozdanie ze swej pracy. Nie wolno tworzyć sodalicii między szkolnej.

„Należy zezwolić, aby charakter sodalicii był nie tylko ściśle dewocyjny, ale religijno-społeczny (sekcje: Eucharystyczna, apologetyczna, miłosierdzia, odczytowa, towarzyska, śpiewacza, sportowa, czytelnictwo i t. d.).

Komitet pomocy ofiarom głodu w Rosji. chcąc pobudzić do ofiarności na rzecz głodnych, a równocześnie przestrzec przed wywrotowemi hasłami, które tak smutne sprowadzają skutki, rozsyła WWXX. Proboszczom i Rektorom kościołów załączone przy niniejszym plakaty celem umieszczenia ich na widocznem miejscu dla wiadomości wiernych, których należy gorąco zachęcić z ambony do ofiarności, a zebrane w najbliższą niedzielę ofiary przesać do Kurji, która zgodnie z pismem JE. Nincjusza z dnia 23 b. m. prześle te składki Ojcu Świętemu.

18.
90.

Do P. wielbnych księży dziekanów i proboszczów djecezji Wileńskiej.

Wyciąg z metryki chrztu sporządza się ze wszystkimi adnotacjami, jakie są poczynione w księdze ochrzczonych. Przy końcu roku proboszcz odsyła dublikat (autentyczny odpis metryk) ksiąg zaświadczony przez dziekana do Kurji djecezjalnej z wyjątkiem księgi de statu animarum. Blankiety dublikatów muszą być identyczne z oryginałami.

Przy translokacji proboszcz jest obowiązany zdać swemu następcy księgi metryczne wraz z dublikatami nieodesłanymi do Kurji w zupełnym porządku za cały czas urzędowania do ostatniego dnia. Dla tego też akta muszą być sporządzane natychmiast po dokonaniu obrzędu chrztu, ślubu lub pogrzebu.

Ekstrakta — odpisy metryk mają być nadsyłane przez dziekanów każdego roku do Kurji przed 1 marca za rok ubiegły.

Proboszczowie powinni do dnia 1 marca 1922 r. przesać za pośrednictwem dziekanów dublikaty z ksiąg, których odpisów Kurja lub konsystorz nie otrzymały.

Jeżeli skutkiem wypadków wojny księgi metryczne zaginęły, należy o tem sporządzić protokół w obecności dziekana lub jego delegata i kilku świadków tego zajścia, z podpisami tychże osób i proboszcza, a odpis protokołu ma być natychmiast przesłany do Kurji.

11.

Jeżeli zaginęły metryki, z których odpisy nie były przesłane do Konsystorza lub Kurji, należy o tem kilkakrotnie powiadomić parafjan z ambony, a jeśli można, w pismach miejscowych oraz wezwać osoby zainteresowane do ponownego stawienia się w kancelarji parafjalnej dla zapisania odnośnych metrycznych danych w obecności zaprzysiężonych świadków, którzy podyktowany przez nich i spisany w bruljonach akt chrztu lub pogrzebu poświadczą podpisami ze wskazaniem swoich adresów.

Bruljony należy zachować jako dowód, na podstawie którego odnośny akt został zapisany do urzędowych metrycznych ksiąg.

Co do zaginionych metryk ślubnych, powinien być uprzednio sporządzony zwykły z podpisami małżonków i świadków przedślubny egzamin, z którego do ksiąg urzędowych zapisze się metryka ślubna.

Niniejsze rozporządzenie Nasze powinno być dołączone do akt kościelnych.

Wilno, dn. 18 grudnia 1920 r. — Nr. 5891.

(—) *Jerzy*, Biskup Wileński.

(—) *Ks. Lucjan Chalecki* Kanclerz Kurji.

Wobec tego, że okólnik z dnia 18 grudnia roku 1920 w sprawie metryk nie został przez wszystkich XX. Proboszczów otrzymany, Kurja załącza go w streszczeniu.

Z KURJI DIECEZJALNEJ WILEŃSKIEJ.

Wilno, dnia 28 listopada 1922 r. Nr. 4881.

X. Lucjan Chalecki,
Kanclerz Kurji.

S P I S

IMIÓN I RZECZY GŁÓWNIJSZYCH w KURENZDIE r. 1922.

- Alienatio 32.
Bazylika Wil. 29, 30.
Benedykt XV 1, 2.
Bernardynki 97.
Bractwo trzeźw. 108—113.
Cmentarze 97.
Czechosłowacja 16.
Danina 6, 8.
Dobra kościelne 18—21, 26, 27.
Dominikanki 48.
Dom Serca Jezusowego 47,
Emerytura 39—41, 75, 76.
Emigracja do Amer. 5, 47, 98.
Epidemje 47, 97.
Indulgence 14, 15, 43.
Inowiercy 4.
Instrukcja do zbadania stanu wol-
nego 21—25.
Instrukcja dla sędziów 73—74.
Jeń. y 8.
Katedra 72.
Kazimierz św. 2, 30, 31, 42 49—58.
Komisja interpr. Kodeksu 61, 101—
103.
Kongregacja Obrzędów 99, 103—
106.
Korespondencja 96.
Kościół Serca Jezusowego 27, 28.
Księgozbiory 114.
Litanje 33.
Magdalenki 25.
- Majątki 9—11.
Matrimonium, def. formae 3.
Metryki 25, 46, 80—83, 117—118.
Misje 44, 45, 62, 63, 64, 68, 89, 90.
Msze żałobne 35.
Ne temere 38, 39.
Odbudowa 98.
Odezwa Arc. Roppa 86—89.
Ofiary 117.
Opłaty duchowne 92.
Opłaty stemplowe 93, 94.
Pacierz 69—72, 107.
Pius XI 13.
Podatki 9, 94, 95, 115, 116.
Prefekci 91.
Przekazy 116.
Rubryceli 5, 98.
Sejm 83, 84.
Sekty 77—80.
Seminarjum 77, 96.
Śmierć małżonka 59.
Sodalicje 116.
Sprawy społeczne 85, 114.
Stypendja 46, 75.
Świętopietrze 46.
Tablice w kościołach 106.
Terra sacra 17.
Universitas Gregoriana 107.
Wizytatorowie lekcji religii 12, 91.
Zakony 33—35, 60, 61.

*dist pesterki kpa Wanklew. 108.
o pijaństwie...*

S P I S

IMION I RZECZY GŁÓWNIJSZYCH w KURENDZIE r. 1921.

- Alienatio I, 6.
Apostazja II, 8.
Appellatio III, 6, 7.
Bractwa III, 6, 7.
Confessio I, 5.
Congr. Rituum III, 7.
Delegacja do ślubu IV, 3.
Denuntiatio matrim. III, 2.
Dispensationes V, 2.
Dni wolne od nauki V, 7.
Dyspensy I, 7.
Dzwony V, 11.
Emerytura V, 9—11.
Emigracja IV, 7, 5, 17.
Franciszek św. I, 2.
Groby żołnierzy V, 15, 16.
Imped. ante nupt. I, 7.
Indulgencje III, 8.
Installatio IV, 2.
Introd. in possess IV, 1.
Inwentarz IV, 1.
Inwokacje po Mszy św. II, 5.
Jadwiga, Królowa V, 2.
Jeńcy II, 9, IV, 8.
Katechizacja IV, 7.
Komisja interp. Kod. I, 3-6. II, 4, IV, 6.
Korespondencja I, 8.
Księgi zakazane II, 5, 6.
Libera V, 4.
Licencja do ślubu IV, 5, 6.
Majątki konfisk. II, 10.
Majątki kościelne IV, 9, 10.
Małżeństwa wojšk. II, 3.
Małżeństwa zagranicą V, 5 6.
Martyrologium Podlasia V, 17.
Matrimonium I, 3.
Metryki II, 1, V, 13, 14.
Missa III, 17.
Ne temere I, 4, III, 1.
Opłaty II, 5.
Opłaty duchowne II, 10.
Opłaty stemplowe II, 2, III, 11.
Peregrinus I, 5.
Podatki V, 12.
Prefekci V, 13.
Probatio status liberi III, 2—5.
Renovatio SS-mi I, 2, 3.
Rezydencja III, 8, 9.
Rubryki Mszałne V, 3, 4.
Seminarjum V, 12, 13.
Spiritismus III, 6.
Sponsi ignorantés IV, 6.
Spowiedź zakonnice II, 7.
Sprawy społeczne V, 14, 15, 18.
Straty wojenne V, 16.
Święta II, 4.
Theosophismus III, 6.
Translokata IV, 2.
Utrata urzędu po transl. IV, 2.
Universitas Viln. V, I.
Uniwersytet Lubelski IV, 7.
Wizytacja pasterska I, 8.
Wybory do sejmu V, 18.
Zabytki V, 17.
Zapowiedzi I, 6.
Zarząd Dóbr kośc. III, 11.